

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. lde küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Napidijas irnokok nyugdija.

Debreczen sz. kir. város napidijas irnokai nemrégben folyamodtak a városhoz, hogy vegye be őket a nyugdíjintézmény tagjai közé. A kérvényt a nyugdíjellenőrző bizottság áttette a szervezeti szabályzat átdolgozására kiküldött bizottsághoz, mely annak idején bizonyára érdemileg fog foglalkozni a kérelem tárgyával.

Mi már egy alkalommal szóvá tettük lapunk hasábjain a napidijas irnokok mozgalmát. Szívesen pártoljuk őket ez alkalommal és még szívesebben támogatjuk törekvéseiket a jövőben is, mert méltányosnak találjuk kérvényüket és igen óhajtanánk, ha igazságos ügyük méltányos megoldásra találna.

Ezen törekvésünk munkájában azonban legyen szabad néhány szót mondani általánosságban napidijas irnokainkról. Itt-ott talán fájni fog az az igazság, amit el fogunk mondani, de talán lesz annyi haszna, hogy egyeseket, akik a tanulás féltáján megállanak és enerzsiájukat elvesztve otthagyják az iskolákat, gondolkodásba ejtünk és elriasztjuk a napidijas pályától és foglalkozástól. Elvégre is ez nem pálya és csak azok lépnek rá, akik minden áron le akarják rázni magukról az iskola porát előbb, mint kellene, vagy pedig, mint más pálya hajótöröttjei sereglenek az író, vagy jobban mondva másoló asztal mellé. Vannak ismét, akiket az urhatnáság visz az irodába, a cím, melyet más pályán talán nem osztogatnak oly bőven. És ezen egészségtelen törekvéseknek a legtöbb esetben elégedetlenség a vége, közepe a megélhetés lehetetlensége, kezdete pedig a nyomor legelső lépcsője. Mert, hogy valaki uri ruhában járjon két vagy harmadfél korona napidijból, amellet családöt tartson, ez merő képtelenség a mai világban. Ez az állapot egy irtózatos, csak legritkább esetben változható és jobbra fordulható küzdelem a létért, szürke, fekete napok sokasága, tele a bizonytalan jövő félelmes rettegésével, hogy mi lesz, ha a küzdelemben megtört erő elfogy, a kéz reszket és a szem elromlik.

Mindezeknek a meggondolása riassza el az ifjúságot attól, hogy a közép, vagy kereskedelmi iskolák egy-két osztályának kétes becsü bizonyítványával a városhoz jöjjön megélhetést keresni. Sokkal jobban teszik ehelyett, ha megkettőzik szorgalmukat és tovább tanulnak vagy ipari pályára mennek, melyen még mindig megtalálhat-

ják ügyes kézzel és szorgalommal a megélhetés eszközeit.

Ezeknek elmondása után rátérünk most már a napidijas irnokok kérelmére, — melyben a nyugdíjjogosultak közé való felvételükért esedeznek.

A mai világban, midőn a megélhetés gondjai között és a jövő bizonytalansága révén mindenki igyekszik öreg napjaira magát és családját valami uton-módon biztosítani, mint már fentebb említettük, meg tudjuk érteni a napidijas irnokok aggodalmát. Ha már nyomorogni kell nekik egy hosszú életen és sovány fizetés mellett görnyedni az íróasztalnál, legalább ki kell verni lelkükből a bizonytalan jövő aggodalmát. Abban az egyhangu munkában, melyet ők végeznek, éppen úgy megörlődnek az idegek, mint más dolog sulya alatt. Hosszu évek becsületes szorgalma ne vesszen tehát kárba és azt a szegény napidijast, ha előregszik és életének végszakáig nem tudott előre menni, ne dobjuk ki a bizonytalanságba. Ugy sem lesz sok az, amit szolgálatai után adni tudunk neki, de legalább megmentjük a kétségbeeséstől és öreg korában a nyomortól.

Nézetünk szerint utat és módot kell tehát találni annak, hogy a napidijas irnokok tagjai legyenek a nyugdíjszabályzatnak, ámbár jól tudjuk, hogy ez nagy terhet ró a nyugdíjalapra, mely máskülönbben is meg van terhelve. Ne feledjük azonban, hogy a napidijas irnokok hasznos apró kerekei a közigazgatásnak és munkájukat épp úgy nem nélkülözhetjük, mint az állam. Viszont az se feledjük el, hogy közöttük igen sokan vannak, akik nem tudnak előre menni részint azért, mert nincsenek pártfogóik, részben mivel sokkal szerényebbek, hogysen ildomtalanul tülekedjenek egy-egy megüresedett irnoki állás után. Maradnak tehát egész életükön keresztül napidijas irnokok és boldognak kell magukat érezni, ha évek eltelte után a jóakarattal 20—40 fillérrel emeli napidijukat. Pedig vannak közöttük olyanok, akik nemcsak a gépies másolást végzik, hanem fogalmazznak is és szép eredményes munkát végeznek, de mivel nincs szerencsésük, mert ezt eldobták akkor, mikor a díjnoki állás után esengtek — maradnak díjnokok életük fogytáig, vagy addig, mig a betegség ki nem üti kezükből a sovány kenyeret adó tollat.

Minden esetre nagy körültekintéssel kell ezt a kérdést megoldani. Nem szabad nagyon sulyos

terhet róni a nyugdíjalapra, mely így sem tudja a házi-pénztár külön segítsége nélkül a reánehezhető terhet viselni.

Hogy pedig a napidijas irnokok kérése teljesíthető legyen, első sorban és pedig éppen az ő érdekükben fokozatosan kevesbbiteni kell a napidijas irnokok számát. Végig néztük a nagyobb városok segéd- és kezelő-személyzetét, de aránylag nem találunk sehol annyi napidijas irnokot, mint városunknál. Ez a leszállítás azonban törtéjük fokozatosan oly módon, hogy az önként távozott, vagy fegyelmi uton elmozdított, vagy előléptetés folytán megüresedett napidijas irnoki állásokat ne töltsse be a polgármester ur. Mert amily mértékben ellene szólnánk a napidijas irnokok tömeges elbocsátásának, épp olyan melegen óhajtjuk a létszám kisebbitését, mert azt szeretnénk, hogy egy bizonyos hosszabb időn át szorgalmasan dolgozó és gyakorlat által kiügyesedett napidijas irnokok nemcsak állandóan alkalmaztatnának, hanem öregségükre mint ilyenek valamelyes nyugdíjat is kapnának.

A multnak hibáit, midőn a letörtek siettek az irodák mensvárába, egyszerre és oly módon, hogy a használható erőket is elvágjuk, nem lehet eltüntetni, ellenben a fokozatos takarékoság itt is érvényre juthat.

Most már csak az a kérdés, hogy miképpen oldjuk meg ezt a nehéz kérdést.

Elsősorban is oly módon lehetne a napidijas irnokok ügyét és jövőjét biztosítani, hogy mindazokat, kik tíz éve vannak egyfolytában a város szolgálatában alkalmazva, 1909 január 1-től bevonnánk a nyugdíj-jogosultak közé a szolgálatban eltöltött tíz évvel, akik hat éve szolgálnak a városnál, azok 1911-ben jutnának be a jogosultak közé, akik pedig öt éven át szolgálnak, azoknak nyugdíj-jogosultsága 1913-ban kezdődne és akkor az öt év egyszerre tízet számítanak. Természetesen módosulni kellene a szervezeti-szabályzat ama pontjának, mely a dijnokok elbocsátását és felvételét a polgármester ur hatáskörébe utalja, legalább oly módosítást nyerne ez a pont, melyet mi továbbra is fentartandónak vélünk, hogy a nyugdíjra jogosult dijnok, vagy jobban mondva az a dijnok, aki már nyugdíjképes, csakis fegyelmi uton volna állásától elmozdítható.

Ha pedig ez nem volnakeresztülvihető, vagyis ha a jelenlegi napidijas irnokoknak a nyugdíj-jogosultak közé való felvétele nehézségekbe ütköznék, úgy a napidijas irnokot köteleznie kellene az országos dijnok nyugdíjintézetbe való belépésre, úgy azonban, hogy a nyugdíjba való befizetést a város teljesítené helyettük. Ezt a módot azonban csak a legvégső esetben kellene elővenni és mint említettük, inkább a dijnokok létszámának fokozatos apasztásával kell behozni azt az összeget, amellyel esetleg megterhelnék a nyugdíjalap pénztárát.

A szervezeti szabályzat átdolgozására kiküldött bizottság, valamint a nyugdíjszabályzat módosítási munkálatainál bizonyára meghányják vetik a napidijas irnokok kérelmét. És nincs okunk kételkedni, hogy kérésünk valamelyes

formában meghallgatásra talál már csak azért is, mert itt az ideje, hogy az ő hajlott napjaikról is gondoskodják a város.

A vízvezetéki kutakról.

Megszoktam a tekintélyek előtt hajolni és a szakemberek véleményét mindenkor elfogadom. Éppen azért egy pillanatig sem kételkedtem a felett, hogy a vízvezeték tíz kutja annak idején el fogja látni bőseges vízzel a várost. A vízvezetéki kutak ügye annyi retortán ment keresztül, hogy szinte lehetetlen, hogy a nyerendő viz jóságában és bőségében a tudomány tévedhetne és a laikusoknak adna igazat a jövő, azon laikusoknak, akik éppen annyit értenek a kutak furásához, a földrétegekhez és egyéb dolgokhoz, mint a közmondásos hajdu a harangöntéshez.

De nálunk már megszokott a dolog itélkezni elevenek és holtak felett. Az arcopag azonnal érkezik, mihelyest nem tetszik neki valami. És mivel nem tud ítélete előtt a dolgok mélyére hatni, az aprólékosságon próbálja köszörülni az esztét, közbe-közbe a nagyobb dolgokat is feszegetve végtelen sok járatlansággal és felületességgel.

Pedig a közügyeket sohasem szabad felületesen elbírálni és a gyöngébbek előtt népszerűtlenné tenni. Nagy alkotások nem épülnek fel akadályok nélkül. Nagy terveket nem lehet minden csalódás nélkül megvalósítani. És még mindig jobb a kezdetén jóakarattal kezelni a közügyeket, mint elmérgesíteni a dolgokat és előre pálcát törni azok felett, akik tudásuk erejét, jóakarattuk becsét, ambíciójukat, és törekvésüket viszik a létesítendő művekbe.

Nem beszélünk most arról, hogy a kutak furását vállaló Törzs és Ormai cég teljesítette-e a szerződésben előírt feltételeket, avagy nem. Valami tulontul nagy hibát nem követhetett el, mert a vízvezetéki bizottsági ülésen nem is vádolták a céget főbenjáró mulasztásról. Már pedig mi nem pártoltuk a Törzs és Ormai céget, mert az volt a különvéleményünk, hogy a Törzs és Ormai cég nem kutfuró vállalat és ha mégis vállal ily munkát, ezt az üzleti körén kívül álló szakemberekkel végezteti.

És mi ennek dacára is azt mondjuk, hogy maradjon ez a vállalat a Törzs és Ormai cégnél. A nehézségek, melyek a kutak furási munkáinál felmerültek, oszlóban vannak. Kár volna most felbontani a szerződést és ismét egy másikat kötni egy új vállalkozóval. Az akadályok legtöbbje egy másik cégnél is felmerülhetne és cseberből vederbe jutnánk.

Az ellenőrző közegek meg fogják tenni kötelességüket. Városunk főmérnöke résen lesz a város érdekeinek védelmére. És ha a szakferfiak nem aggódnak a felett, hogy egy-két hónappal később lesznek készen a kutak, miért aggódnak a nem szakemberek és azok, akiket talán nem is annyira a kutak vize érdekel, mint inkább az, hogy kellemetlen dolgokat mondjanak egyeseknek, akiknek személyével és működésével nincsenek valami ok miatt megelégedve.

Az ilyen kritika se nem jogos, se nem célravezető és legkevésbé igazságos. Árt az ügynek, nem használ a városnak. Ha pedig így van, akkor kár vele az

időt tölteni, fogadatlanul prókátoroskodni és a tintát fogyasztani.

Vagyis, aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul...

Egy bizottsági tag.

A Kossuth-szobor ügye.

Debreczen sz. kir. város közönsége hazánk nagy fiának Kossuth Lajosnak elhunytá alkalmával elhatározta, hogy a legendás idők vezető lelkelkének szobrot épít. Az ezen kegyeletos és hazafias célra alakult nagy szoborbizottság felkarolta az eszmét és évek sora alatt majdnem mésfél-százezer korona jött össze a szobor-alap javára. A város maga 100,000 koronát szavazott meg a Kossuth-szoborra, míg a többi egyesek és testületek adományozásából gyűlt össze.

A város nemrégiben átvette a Kossuth bizottságtól a szobor-alap összegének kezelését és egy szűkebb körű bizottság alakult a többi teendők keresztülvitelére. Ezen bizottság aztán f. hónap 14-ikén ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével. Az ülésen meghívás folytán megjelent Strobl Alajos szoborművész, a világhírű mester, továbbá Gerthner műépítész. Az ülésen még ott láttuk: Oláh Károly kulturtanácsnokot, Tüdös János drt., Tóth István építész és a bizottság jegyzőjét, Varga Károly tb. tanácsnokot.

A bizottságot üdvözölvén az elnöklő polgármesterrel, ádja, hogy a Kossuth szoborra mintegy 138,000 korona gyűlt össze, mely a legnagyobb valószínűség szerint eléri a 150,000 koronát addig, míg a szobor költségei utalványozandók lesznek. Ezzel kapcsolatban előadja, hogy három terv van a Kossuth-szobor elhelyezésére. Egyik a nagytemplom, a másik a kereskedelmi iskola előtti tér és a harmadik a Stenczinger-ház helye. Az első kétségkívül a legtetszetősebb, mert fekvésénél és történelmi vonatkozásánál fogva leginkább megfelel a kívánalmaknak, de a hatalmas nagytemplom nagy méreteivel teljesen elnyomná az alatta épülő szobrot. A bizottság nem tartja alkalmasnak a Stenczinger-ház helyén sem a szobrot, ellenben a kereskedelmi iskola előtt javasolja felállítani azt.

Mindenesetre kívánatos, hogy a létesítendő monumentális Kossuth-szobor kellő elhelyezésre találjon. Mert ha sokat áldozunk erre a műre, legyen az méltó alkotás. Éppen azért nagyon helyes volna, ha többen is hozzászólnának ehhez a kérdéshez, nehogy úgy járjunk, mint a Szabadság-szoborral, mely enyelte a sok pénzt és végre is kilakoltattuk lakásából és felállítottuk a városházi adóvégrehajtó hivatal bejárata elé...

Amiket pedig most fogunk elmondani, az nem lesz kritika, sem kévebontogatás, hanem pusztán elmeűttatás a létesítendő szobor körül.

Teljesen osztjuk a bizottság ama nézetét, hogy a Kossuth-szobort a nagytemplom előtt kellene felállítani és nincs is egyéb akadály a ezen tervnek, mint az, hogy a nagytemplom óriási méretei mellett bármilyen monumentális szobor is eltörpül. Leginkább történelmi vonat-

kozású motivumok szólnak ezen hely mellett, mert a nagytemplomban történt a detronizáció kimondása Kossuth Lajos ajkairól. Az eszmét azonban feltétlenül el kell ejteni, ha csak azt nem akarjuk, hogy a szobor teljesen elveszítse hatását a szemlélőre.

Nem vagyunk azonban teljesen egy nézetben a szoborbizottság azon határozatával, mely teljesen elejti a szobornak a Stenczinger-ház helyén levő felállítását. Igaz, hogy ezen telek megvétele sok pénzbe kerül, mert elmulasztottuk annak idején olcsón megszerezni, de ezt meg kell vennünk előbb-utóbb nemcsak utrendezési nézőpontból, de akkor is, ha a Kossuth-szobrot a kereskedelmi iskola előtt állítjuk is fel, mert a mostani környezet semmiképpen sem alkalmas a Kossuth-szobor elhelyezésére és gondoljuk, hogy a bizottság is akképpen gondolkozik, hogy a Kossuth-szobornak a kereskedelmi iskola előtt való felállítása csakis úgy történhetik meg, ha előbb a Stenczinger-házat megvesszük és lebontjuk. Most már csak az a kérdés, hogy nem nagyobb tere lesz-e a szobornak a Stenczinger-ház helyén, az ekképpen szabaddá váló Takaréks és Hitelintézet palotája előtt, mint a kereskedelmi iskola előtt? Nézetünk szerint ez utóbbi esetben a mostani gyalogjárót, mely a nagytemplom főbejárata felé vezet, át kell tenni, vagyis kitolni a helyi vasut sínjárja felé, ez esetben pedig ez a széles kőkockákból álló gyalogjáró nem lesz egyenes, ami megint csak az ut esztétikájának rovására fog esni.

Ellenben, ha az ódon Stenczinger-házat megvesszük és lebontjuk, a csapó-utcai Banképület díszes homlokzatot nyer, a Szilágyi-ház pedig valószínűleg modern palotává épül fel, oly szép teret nyerünk, melyen ugyancsak elfér egy kis park közepett a Kossuth-szobor és uralni fogja az egész teret és utcát. Nem lesz beszorítva, nem lesz nagyon közel a templomhoz, méretei nem fognak eltörpülni, nem lesz a kut közelében, mely semmiképpen sem illik egy ilyen monumentális szobor környezetéhez. Ezzel az elhelyezéssel végül elérjük azt is, hogy a Csapó-utca forgalmas torkolata kiszélesedik és városunk legelső és legélénkebb helye megszépül és az egész nagytemplom előtt levő tér szép perspektívát nyer.

Szives készséggel nyitjuk meg lapunk hasábjait ezen fontos kérdés tárgyalására már itt megjegyezve, hogy mi a legnagyobb bizodalommal nézünk a Kossuth szoborbizottság működése elé, mely tagjai olyan művelt férfiakból állanak, akik bizonyára megtalálják a felállítandó Kossuth-szobor legalkalmasabb helyét.

A megfagyásról.

Most, hogy a hőmérséklet alaposan leszállott, megjelennek a megfagyott emberekről szóló hírek. A tél legnagyobb veszedelme a megfagyás. A megfagyás ellen sokféle szert használnak, de ezek többnyire inkább elősegítik, mint megakadályozzák a veszedelmet. Ilyen például az alkohol is. Észszerű táp-

lálkozás, edzés, energikus jellem és erős, egészséges szív a legjobb óvoszer a megfagyás veszedelme ellen.

Ha a hidegből a melegbe való hirtelen átmenetet kikerüljük, igen nagy hideget ki lehet bírni, a nélkül, hogy az embernek megártana, különösen, ha erős és egészséges az illető vérkeringése. Olyan hőmérsékletben, amelyben a higany és a szesz megfagy, az ember minden káros következmények nélkül élhet. Tudjuk, hogy az északi sarkutazók még — 50 C. fok hideget is minden baj nélkül kibírtak. Ezzel szemben nagyon sokszor előfordul, hogy csekély hidegnél halálos meghülést szerezhet az ember, különösen, ha vérszegény, rosszul táplált, vagy szellemileg kedvetlen.

Aggastyánok, sápkóros gyermekek, iszákosok, különösen a pálinkát kedvelők, akiknek gyöngé a szívverésök, igen hamar megfagyhatnak, ha a hideg gyöngévé és álmosá teszi őket. A megfagyott embert nem szabad hamar fölmelegíteni, mivel a hirtelenül beálló reakció könnyen végzetessé válhat. A megfagyott, de fölengedett vér ugyan még vörös, de olyan fényes, mintha lakkal volna bevonva, mert a vér festékanyaga különvált a vérsajtóktól. Az ilyen fölengedett vér elváltozásokat idéz elő a vérkeringésben.

Még az egészséges állatot is el lehet pusztítani, ha a vérebe fölengedett vért fecskendeznek be. Tehát a megfagyott embert csak lassan-lassan szabad fölmelegíteni, ha nem akarunk benne kárt tenni. A legjobb először a hóba temetni, azután a friss hóval ledörzsölni, utána pedig hideg vízzel mosni. Csak ezután vigyék a szobába, de ennek is fütetlennek kell lenni, ültessék hideg fürdőbe s a szivegödret erősen dörzsölgék a vízzel. Ezután hideg ágyba kell fektetni a megfagyottat és hideg takaróval begöngyölni. Sokan hideg levegőt fujnak a megfagyott ember orrába, miközben betartják az egyik orrlyukát és befogják a száját, csak hogy ez az eljárás nem hasznos, mivel sokkal több levegő hatol be a gyomorba, mint a tüdőbe.

Ha mesterséges lélegzést akarunk csinálni, akkor legjobb, ha a beteg két karját egyforma ütemben a melléhez szorítjuk és a törzsén felül emeljük. Még egyszerűbb, ha két kezünkkel a megfagyott ember mellét és hasát minden két-három másodpercben erősen összeszorítjuk. A közönséges életben azonban inkább az apró megfagyások okoznak sok kellemetlenséget. Igen sokan szenvednek megfagyott fül, vagy láb miatt. Az ilyen megfagyott testrészek gyulladással lesz. Az elsőfokú gyulladás kékes-vörös színű, majd lilává változik. A megfagyott rész megtagad, a bőr fényes és feszes lesz rajta. A fagyott részek eleinte hidegek és nehezen mozgathatók, szurós fájdalmat okoznak s olyan érzéketlenek, mintha meg volnának zsibbadva. Tavasszal, meg nyáron igen sokszor eltűnik a baj, néha azonban még akkor is jelentkezik a gyulladás.

Nagyobbfokú megfagyásnál a következmények természetesen fokozódnak s a gyulladást fájdalmas sebképződés váltja föl. A legnagyobb fokú megfagyásnál a testrészek megüszkösödnek. Az üszkösödés azonban nem hatol mélyen a testbe s többnyire csak a bőr felületén marad, alatta pedig könnyen gyógyítható sebhely van. Ha megfagyott valamelyik testrésztünk s az itt ismertett szimptomákat megfigyeltük rajta, nem elegítsük föl, hanem dörzsölgük rögtön jól friss hóval, fütetlen szobában, míg valamelyes érzést érzünk benne, azután kössük be gyolcsal, amelyet gular- és kámforszeszszel vegyített hideg vízbe mártottunk s csavarjunk rá viaszkos, vagy gutaperchás papirost.

Ha meg egészen alaposan meg akarjuk magunkat gyógyítani, akkor legjobb, ha rögtön ágyba fekszünk, a megfagyott részt flanelbe göngyölgük s jó sok izzasztót veszünk be.

Zilahi Gyula jubileuma.

Harminc esztendővel ezelőtt forrongó szívvel, lázas reménységgel, a művészet szent rajongásával lépett egy kis pest-megyei község összetákolt szinpadára először egy fiatal ember. „Ripacos Pista dolmánya“ volt a szindarab, amelyben örök szövetséget költött a Muzsával. A szövetség erősnek bizonyult, mert a lelkes fiatal emberből csakhamar az ország egyik legismertebb és ünnepeltebb színművésze lett, akit széles hazában mindenki csak „Zsülnek“ becézett.

Harminc éve annak, hogy Zilahi Gyula az ország „Zsülje“ szinpadra lépett. Ez a harminc év első és ragyogó bizonyága a magyar lélek hatalmas teremtő erejének. A semmivel sem törődő, gondatlan ifjúból mihelyt a szinpadra lépett, gondolkodó, analízáló lélek lett, amely szétszedte, aztán újból megkonstruálta szerepeit, bevonta azokat csodálatosan fényes mázzal, a magyar szellem finom patinájával. Olyan kritikuskok is, mint Rákosi Jenő bámulva kérdezé — honnan vesz ez a fiatal művész annyi új szint, hogy minden alakítása üdőbb és csillogóbb az előbbinél. Az ő, a nagy tehetség előtt meghódol a kritika s a szigorú Rákosi Jenő így kiált fel egyik bírálatában: „Ezt a mévészt az Isten jókedvében teremtette a magyar szinpadnak“.

A harminc esztendő szakadatlan diadalok láncolta Zilahi Gyulának. Előbb a vidéken, majd pedig, amikor Paulay Ede Debreczenből a Nemzeti-Színházhoz szerződtette, a fővárosi közönség előtt csillogtatja művészetének drága kőveit, az ország első színházában magyar szerzőket, klasszikusokat egyenlően interpretál, de nagyobb szeretettel viszi sikerre a magyar darabokat. Csiky Gergely síheder alakjának szobrot érdemlő megtestesítője. A Cifra nyomoruság Mádi Simijét azóta nem játszik a Nemzeti-Színházban, csak elcsinálják. A király házasodik Kiskopjai Imréje a maga mesterkéletlen kedvességével szinte fényes szerepe a művésznak. A dolovai nábob leányának Bilicskyje? Van-e ki e szerepet nem ismeri. Hangos volt Zilahi sikeréről az egész ország, amikor ez a darab színre került.

A három nagy szereppel csak a harminc év jelentős diadalait emeljük ki, amelyek a magyar színészet történelmével függenek össze. A sikerek légióját ugyanis bajos volna felsorolni, mert akár hányszor lépett a szinpadra Zilahi Gyula, neki mindig nyert ügye volt.

A művészet jubileumi esztendeje a debreczeni színház igazgatói székében találja. Innen került fel dicsőségének színhelyére a Nemzeti-Színházba s most itt ünnepli meg az évfordulóját. A Zilahi jubileum, amelyen részt vesz a város tanácsa, a színházi bizottság, a Nemzeti-Színház, az ország minden szintársálata. Február havában fog lezajlani s négy estére van tervezve. Ripacos Pista dolmánya, Cifra nyomoruság, A dolovai nábob leánya és A király házasodik-ban, a Ripacos Pista dolmányában a címszerep volt Zilahi első szerepe. Csiky Gergely Cifra nyomoruságában „Mádi Simi“ szerepében lépett fel először a Nemzeti-Színházban, mely első diadala után azonnal szerződtette őt Paulay Ede. Király házasodik Kópjai Imre és Dolovai nábob leánya Bilicsky kadétjéhez fűződik Zilahi fővárosi fényes sikerei. Tehát e választott négy szindarab Zilahi életében kimagasító esemény. A jubileum február 16, 17, 18 és 19-én lesz megtartva.

Zilahi jubileuma ünneplésében bizonyára lelkes szeretettel vesz részt Debreczen közönsége, amelynek mindig kedvence volt az istenáldotta művész.

29,694.
1907. szám.

Somogy vármegye alispánjától.

Valamennyi megyei és városi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Körözwény.

»Somogy vármegye Kaposvári Közkórház«-ban 1907. évi július hó 2-án magát Baán Jánosnak nevező dombóvári születésű, szemcse-pusztai lakos cselédnek valló egyén lett ápolás céljából felvéve; a levezetett nyomozás során azonban fenti állításai valótlanoknak bizonyultak.

Miután pedig Baán János jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik, nyomozandó és feltalálás esetén születési és illetőségi viszonyaira nézve tüzetesen kihallgatandó és eredmény esetén a felveendő jegyzőkönyv 29,694/1907. számra való hivatkozással 60 nap alatt közvetlenül Somogy vármegye alispánjához küldendő.

Nemleges értesítés mellőzendő.

Kaposvár, 1907. évi december hó 21-én.

Kacs Kovics Lajos,
alispán.

A városi muzeumból.

Dr. Thaly Kálmán Debreczen város Muzeumának.

Debreczen sz. kir. város Muzeuma igen kellemes újévi meglepetésben részesült. Maga ez az esemény nagyon illetékes, kiváló egyéntől való elismerése a városi Muzeum szükséges voltának és méltánylása e kulturális intézmény törekvéseinek. Országos nevű történettudós, akit Kossuth Lajos „magyar Tacitus“ névvel tisztelt meg, a mi muzeumunkat szemelte ki arra a kedves feladatra, hogy majdan az ő halála után (amit Isten minél később hozzon el!) halhatatlan érdemű irodalmi tevékenységére vonatkozó nagy becsű ereklyéket írói munkássága színhelyén, lakásán lévő tárgyakat, maradandó értékű művei megalkotásának mintegy a szemtanuit részszertint Debreczen város nem rég alapított muzeuma őrizze, gondozza.

Dr. Thaly Kálmán, városunk diszpolgára s immár több mint 25 esztendő óta országgyűlési képviselője, II. Rákóczi Ferenc dicsőséges emlékeztető fejedelmünk korának fáradhatatlan, nagy érdemű buvára, drága hamvainak hazahozója, új esztendő napján, e végből pozsonyi lakására hivatván Oláh Károly közművelődésügyi tanácsnokot, minden törvényes formák megtartásával, halálesetre szóló ajándékozási okiratot állított ki és adott át nékie, amellyel pozsonyi lakásán és budapesti szállásán lévő számos kulturtörténeti értékű tárgyat Debreczen sz. kir. város muzeuma részére ajándékoz. Oláh Károly a napokban mutatta be ez okiratot a városi tanácsnak, ahol érthető nagy örömet keltett. Meggyőződésünk, hogy ép ilyen örömmel fogadja azt a törvényhatósági bizottság is, s akkor végérvényessé válik e halás köszönetre méltó ajándékozási okirat.

Lehetetlen, hogy bevezető sorait szórul-szóra ne közöljük, mert abban az elhatározás indoklása is benne foglaltatik. Így hangzik:

„Én dr. Thaly Kálmán szívem mélyében hálaival eltelve azért, hogy Debreczen sz. kir. városának I. kerülete immár több mint 25 éve tisztel meg a polgártársaktól nyerhető legszebb kitüntetéssel, a képviselői megbizással s némi viszonzásul annak, hogy Debreczen város egész közönsége 25 éves képviselői jubileumomat oly impozánsan ülte meg, ez alkalommal szeretetének és tiszteletének oly számtalan jelével halmozott el, s nevemre a debreczeni ev. ref. főiskolán 40,000 korona alapítványt tett: a tulajdonomat tévő s birtokomban lévő becses ereklyék s kulturtörténeti fontossággal bíró más ingóságok közül az alább részletesen felsorolandókat halálom esetére Debreczen sz. kir. város muzeumának hagyományozom.“

Ez ereklyék és tárgyak a következők:

I. A budapesti szállásán lévők közül:

1. Strobl Alajos által mintázott saját bronz mellszobra márvány és mahagoni tartó oszlopával együtt

2. Az 1904-iki parlamenti békeszerzés emléklapokjének eredeti bronz mintája Teles Ede szobrásától, szürke márványban.

3. A 400 magyar urnó ezüst koszoru ajándéka 1906-ból Rákóczi hamvainak hazahozatala emlékéül kőtáblán, cimerekkkel, felirattal.

4. Ugyanaz ő tőlük ezüst albumok.

5. Aranytoll, ugyan ő tőlük.

6. A Tengerhajózási Társulat plakettjének mintája, ugyanez alkalomból; Berán művésztől.

7. 1892-iki turini nagy fénykép; középütt Kossuth Lajos kormányzó, jobbján Thaly Kálmán, balján Justh Gyula arcképével, mögöttük Kossuth Ferencz. Figyelmessy ezredes, körül a képviselők.

8. Egy fejedelmi koronás F. R. monogrammos kurucz zászló csucs, bronzból.

9. Egy kassai mivű, felső lapján Rákóczi cimert ábrázoló barna bőr papirtáska íróasztalra való.

10. II. Rákóczi Ferencnek a drezdai kir. palotában levő Mányoky-féle híres arcképe eredetijéről felvett drezdai fénykép és gr. Bercsenyi Miklós rézmetszetű arcképe Doby Jenőtől.

11. Thaly Kálmánnak két debreczeni 1907-iki fényképe, azon diszmagyar ruhában, amelyben Rákóczi koporsója után ment.

12. A munkácsi vár olajfestményü részlet képe a nyugati oldalról; Both Menyhért beregmegyei festő műve.

II. A pozsonyi lakásán lévők közül

a) az író szobájából:

1. Sok fiókos nagy íróasztal, amelyet az ajándékozó tudós 48 év óta használ s legtöbb munkáját ezen írta; továbbá a mellette lévő álló íróasztal, melyet szintén 32 év óta használ. Az íróasztal előtti borszék, faragott tölgyfa. Valamint az íróasztalhoz tartozó régi magyar modoru 4 darabból álló nagy réz tintatartó, melyet kezdet-

től fogva használ. Magán a tintatartón alul „S. J. 1772“ van bevésve; t. i. Thaly Kálmán apja nagyapjának Isákfalvi Sándor József, Sándor Ferencnek, II. Rákóczi Ferenc fejedelem huszár ezredésének fia, aki a kalamárist készíttette. Ugyan-ehhez tartoznak: II. Rákóczi Ferenc rézkeretű kis atképe babér koszorúval; két barokkstilű nagy rézgyertyatartó; zöld-piros kigylakőből faragott levélnyomtató és ugyanolyan kőből való írótartó; egy spanyol alabárdos testőrt ábrázoló toledói tör, bronz alakkal, acél alabárdal, talapzatába a Thaly cimere bevésve; egy bronz tálcá halászcímert ábrázoló dombor műben; II. Rákóczi Ferenc bronz mellszobra, melyet Strobl felügyelete alatt mintáztak. Az íróasztal tetején egy párisi művészi öntvényű diszparipa bronzból, melyet az 1867-diki koronázásra felkészült s Rákóczi korabeli egyenruhákkal Thaly K. utmutatásai szerint felruházott pestvármegyei lovas bandérium tagjaitól kapott az ajándékozó emlékül. Egy pár kuruchuszárt ábrázoló rodostói kisebb gyertyatartó (II-od példányok). Az álló íróasztal felett és körülötte függő arcképek; kettő Kossuth Lajosé, a kormányzó sajátkezűleg írott ajánló névjegyével; egy gr. Zichy Gézáé saját kezűleg írott alkalmi költeményével.

2. *Érdemrendek*, u. m. a török császári Osmanié read I. osztályu nagy szalagja, a hozzátartozó II. rendbeli diszjelvény. A török császári Medzsidje érdemrend II-od osztályu csillagos Commandeurje két diszjelvény. Az olasz kir. Sz. Móríc és Lázár rend lovag tiszti keresztje II. Viktor Emanuel királytól. (A Sz. István rend jelvényeit jogutódai kötelesek visszaszolgáltatni.)

3. *Érmek és emlékérmek*: a) Bocskay István fejedelem tizes aranya 1605-ből. Találatott Bereg vármegyében 1870-ben egy kuruc vitéz sírjában, a vitéznek mellére érdemrendként függesztve. b) II. Rákóczi Ferenc 1703., 1905. és 1707. években vert emlékérmek, 3 darab ezüsből, 3 darab bronzból, az eredeti matricokból. Ezekből 1889-ben Thaly kezdeményezésére (mindössze csak 8 példányt vertek Kőrmöcbányán). c) Gr. Teleki László halálára 1861-ben vert ezüst emlékérem, a Thaly által szerzett emlékvesssel. d) Az 1896-diki ezredéves országos kiállítás száz koronásnyi nagy aranyérme, amelyet mint a történelmi kiállítás alelnöke és egyik rendezője a kormánytól emlékül kapott. e) Ugyancsak ezen ezredévi kiállítás nagy kitüntetési bronz plakette. f) Az 1898-ban vert s a kőrmöczi Nádortárna megnyitásának emlék plakettei ezüsből és bronzból. g) Az 1904 márc. 10-diki parlamenti békeszerzés emlékplakette Thalynak Teltsch által mintázott arcképével, 1 ezüst és 1 bronz példány. h) II. Rákóczi Ferencnek több és különböző veretű ezüst és rézpénze, köztük néhány igen ritka példány.

4. *Saját munkái* kötetéből mindazon példányok, amelyekre a nemzeti Múzeum orsz. könyvtára számot tartani nem kíván.

b) *A vendégszobából:*

Debreczen, Kassa, Pozsony, Kézsmárk, Szeged, Arad sz. kir. városok, Hódmezővásárhely törv.

hatósági város, Máramarossziget korona és r. tan. város, Érsekújvár, Karczag, Gyöngyös r. tan. városok, Mezőtarpa beregmegyei nagy község diszpolgári oklevelei. Ezeknél megjegyzi Thaly, hogy a II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazahozatala alkalmával hozzája intézett törvényhatósági és társulati üdvözlő iratot, valamint a tudományos akadémiák és egyéb irodalmi társulatok diszokleveleit a Nemzeti Múzeumban örök letétképen elhelyezett családi levéltára s irodalmi hagyatéka számára kívánta fentartani.

c) *A hálószobájából:*

1. 3 darab nagy oscuró kép, kurucvilági lovasjeleneteket ábrázoló Rugendas spanyol festőtől és ugyanattól egy kuruc ezredest és egy ki-rohanó kuruc lovas vitézt ábrázoló.

2. 1657-ből való két stockholmi rézmetszet, amelyek II. Rákóczi György fejedelem látogatását a svéd királynál és a svéd királynak viszontlátogatását ábrázolják.

3. I. Rákóczi Ferencnek Kupeczky—Artaria-féle rézmetszetű arcképe és II. Rákóczi Ferencnek 1739-ben Hágában készült szintén rézmetszetű nagyobb arcképe, hadi jelvényekkel körveve.

4. II. Rákóczi Ferencnek babér-koszorúval körülvett, az 1860-as években az ajándékozó által készített művészi kivitelű írón-rajzu arcképe, melynek keretében az arckép alatt látható az 1848—49-iki 9-ik zászlóalj Világosnál szétdarabolt zászlójából egy nemzetiszínű darab, a zászlószalagon csüngött koszorúnak két babérlevelével.

5. A vasvármegyei vörösvári gróf Erdődy-kastélyról, ahol a Rákóczi-levéltárat őrzik, felvett két fénykép.

6. A budapest—ferencvárosi polgárok több mint ezer aláírású emlékalbuma 1880-ból; a szilágyosmlyói hölgyek aranynyal himzett emlékalbuma 1881-ből; selyemmel himzett vörös plús album arany monogrammal, a plevnai győző Gazi Osman basának sajátkezű aláírását viselő arcképével; ugyancsak Mahmud Hamdi (Freind) basának sajátkezű aláírásával ellátott arcképével, Feizi basa (Kohlmann tábornok) és fiának, Hamdi beynek saját aláírásaival; továbbá rodostói és Rákóczi családja korára emlékeztető fényképekkel. Végül a Történelmi Társulattól kapott emlékalbum.

Hozzáteszi szeretett képvislőnk, hogy ha a lakásain levő és személyét érdeklő kisebb tárgyak közül Debreczen város kiküldötte néhány darabot választani kíván, abban őt örökösei gátolni nem fogják.

Az ajándékozási okirat ezekkel a szavakkal záródik:

„Határozottan kijelentem, hogy amennyiben a felsorolt ingóságok bármelyikét előző végrendeleteiben más, valamely közintézetnek vagy más valakinek hagytam volna, a végrendeletnek idevonatkozó részét ezennel visszavonom, hatályon kívül helyezem, szilárd akaratom lévén az, hogy a felsorolt ereklyék és ingóságok Debreczen sz. kir. város muzeumáé legyenek és így halálom után is jelképezzék azt a benső kapcsolatot, mely köztem

és Debreczen sz. kir. város közönsége közt oly hosszú időn át fennállott és hozzájáruljanak az én általam annyira szeretett nemes város kulturájának emeléséhez“.

Hirek.

— **Péter Gábor halála.** Részvétellel vettük a gyászszegélyű lapot, mely Péter Gábor halálát jelenti. Elmulása nem volt egészen váratlan, mert régen szenvedett már gyötrő asztmában. Most, hogy pihenőre tért, emlékezzünk meg róla szeretettel. Péter Gábor régebben a bohém fiukhoz tartozott. Szerette az irodalmat, az újságírást, a színházat, művészetet és tudományt egyiránt. Dolgozott különböző lapokba és tolla mindenkor tiszta volt. Nem járt sohasem a fellegekben, jobban érezte magát a völgyben. Érdeklődött a régi dolgok iránt, széles ismeretei voltak az arheológiai szakban és itt szerzett érdemeiért lett a városi muzeum tiszteleti őre. Mint vásárfelügyelő, hivatalát betöltötte pontosan és lelkiismeretes, míg a hivatalából fenmaradt idejét utolsó órájáig önképzésére szentelte. Jószívű ember volt, átérezte a mások baját és igazán, szívből tudott örvendezni az örvendezőkkal. Boldog családi élet jutott neki osztályrésztül jó gyermekei közepett és mikor nejét elragadta tőle a halál, ezekben találta fel vigasztalását. Az elhunytáról szóló jelentés így hangzik:

Fájdalomtól lesujtva tudatjuk a legjobb apának, nagyapának, rokonnak, néhai Péter Gábor Debreczen szab. kir. város vásárfelügyelőjének f. hó 13-án reggeli 1 órakor, életének 61-ik évében váratlanul történt elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. hó 14-én d. u. 2 órakor a Hövelyes-utca 11. számú gyászháznál tartandó ima után fog a Czegléd-utcai sirkertbe örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, ismerőseinket, az elhunytak kartársait szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1908 január hó 13-án. Béke poraira! Gyermekei: Péter Lajos m. kir. honvédszázados és neje Balogh Ilona, Olga férjével Szücs Andrással, Jolán férjével Karap Gézával és Mariska. Unokái: Szücs Pista és Béla, Karap Ilona, Béla és Irén, számos közeli és távoli rokon nevében is.

A megboldogult temetése nagy részvét mellett ment végbe folyó hónap 14-ikén. A temetési szertartást Könyves Tóth Kálmán ev. ref. lelkész végezte, gyönyörű imát és megemlékezést mondva az elhunyt felett. Az ima előtt és után a debreczeni dalárda énekelt siri énekeket. A koporsót szebbnél-szebb koszorúk borították, köztük volt a város kék-sárga szalagos koszorúja is. A gyászdalok elhangzása után feltették a koporsót a négy lovas kocsira és a menet megindult a Kossuth-utcai temető felé, hol elhantolták a megboldogultat. Áldás emlékezetére!

— **Utazás a talált 900 korona körül.** Az 1905 június 14-én tartott nagy erdei virág korzó alkalmából Detrich Luiza kisasszony a Simonyi uton 900 koronát talált, amelyet nyomban bejelentett és átadott a rendőrségnek. A városi tanács, miután a pénz gazdája nem jelentkezett, letétként kezelte egy évig. Eközben jelentkezett R. L. ur és azt állítván, hogy a pénz ő

találta meg. A dolog polgári per tárgya lett és a bíróság, ha gazdája nem jelentkezik, azt a kisasszonynak ítélte. Miután az egy év határidő letelt, a megtaláló folyamodott a városi tanácshoz, hogy utalja ki részére a megtalált 900 koronát. A városi tanács a kérelmet teljesítette.

— **A földmívelési kormány új tanintézetel.** A folyó évi költségvetés megokolása szerint Darányi Ignác földmívelésiügyi miniszter ez évben az erdőörök gyermekeinek nevelésére két internátust fog létesíteni. Az egyiket Rózsahegyben, az ugynevezett Honvédlaktanya épületben, a másikat pedig az idegen kézből most visszaszerzett Rákóczi kastélyban Zborón. Az erdőörök félreeső helyeken laknak és pedig legnagyobb részt nemzetiségi vidéken. Az ilyen szülők vagy idegen tannyelvű elemi iskolába kénytelenek járatni a gyermekeket, vagy pedig házon kívül taníttatni. Erre pedig ritkán van pénz és sok szegény erdőörök gyermekét egyáltalában nem iskoláztathatja. Az internátusokban a gyermekek tanításáért nagyon mérsékelt díjat fognak fizetni, egyébként pedig az internátusok fedezetlenül maradó kiadásait a földmívelési tárca fogja fedezni.

— **Az ideai esküdtek.** Rendes esküdtek: Acsádi Sándor Alföldi Károly táncos, Blaskovits Mihály mulakatos, dr. Borsovay Jenő ügyvéd, Csobán István gazdálkodó, dr. Csürös Ferenc tanár, Domján Imre timármester, Erber Jenő kereskedő, Falk Lajos bankbizományos, Frank Rezső kereskedő, Freneli Gyula kéményseprőmester, Halasi Péter gazdálkodó, Horváth Mihály eszmadia, Katona József gazdálkodó, Katz Sámuel fakereskedő, Kálmán József bérlő, Kovács István gazdálkodó, Kovács János kereskedő, Luczi Mihály gazdálkodó, Mandel Lajos kereskedő, dr. Moskovits Jenő ügyvéd, Móricz Bertalan szabómester, Vályi Nagy Gusztáv ügyvéd, Nagy József kovácmester, Publig Ernő nyug. postatiszt, Szabados Ferenc sertés-kereskedő, dr. Szabó László ügyvéd, dr. Szöllős Dezső ügyvéd, Tamás Ferenc gazdálkodó, Tóth Gergely magánzó.

Pótesküdték: Dul Sándor gazdálkodó, Ecsedi József gazdálkodó, Kohn Lipót bérkereskedő, Papp János gazdálkodó, Szikszay Géza építész, Szilágyi Bálint ügyvéd, ifj. Szücs István gazdálkodó, Trázi Lajos gazdálkodó, Zellinger Ede cimfestő, ifj. Zöld János bérlő.

— **A munkásbiztosítási törvény végrehajtási rendeletel.** A kereskedelmi miniszteriumban, az érdekeltek képviselőinek és a szakértő pénztári közegeknek bevonásával, szerdán kezdtek meg annak a rendelettervezetnek a tárgyalását, amelyet Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a munkásbiztosító pénztárak számvitelének, valamint statisztikai és egyéb nyilvántartásainak tárgyában készítettett. E rendelet után még a hónapban a munkásbiztosítási választott bíróságok szervezeti és eljárási szabályzata került tárgyalás alá. Készen van ezeken kívül biztosításra való bejelentéseket szabályozó rendelettervezet, a munkásbiztosítási hivatal ügyviteli és fegyelmi, valamint kezelési szabályzatainak, ugyszintén az országos pénztár első veszélyességi táblázatának tervezete, és munkában van a kerületi, vállalati és magánegyesületi pénztárak új alapszabályainak tervezete is.

— **Az alföldi szikes talajok javítása** Darányi földmívelésiügyi miniszter elhatározta, hogy különösen az alföldi szikes területek javítására hivatott öntöző csatornák létesítésének támogatására erősebb akciót indít azért, hogy a szikes területek öntözésének és ezzel kapcsolatban a trágyázásnak kérdése minden irányban tisztáztassék.

A miniszter szándéka az, hogy az öntözésre való berendezkedésnél, valamint már berendezett, de rosszul kezelt öntözések okszerű kezelésében és a szükséges trágyázási kísérleteknél egyes gazdákat állami támogatásban fog részesíteni. Gondoskodni kívánt a miniszter arról is, hogy a népies mintagazdaságokkal kapcsolatban kisebbszerű öntözéseket rendezzenek be. A szikes, valamint tőzeges és egyéb talaju területeken minta-öntözőtelepeket létesítenek, amelyek kizárólag állami közegek kezelése mellett a különféle talajokra ma még megoldatlan kérdések: rétmegújítás, trágyázás stb. tanulmányozására szolgálnak. Ahol lehetséges és ahol az előfeltételek megvannak, ott a gazdasági iskolákban öntöző telepeket fognak berendezni. Célja ez akciónak az is, hogy a kerti terményeknek bolgár kertészeti mintájára való öntözése a magyar kis-

gazdák körében meghonosodják. Ezenkívül buzdításul a miniszter azokat, akik az öntözés népszerűsítése és serkentése céljából helyesen berendezett öntözést létesítenek önerejükkel vagy az állam nagyobb támogatása nélkül és azt gondosan kezelik, fentartják, jutalmazni fogja. A miniszter az öntözési akcióra 200,000 koronát vett fel az ez évi költségvetésbe.

— **Tudós Hetényi János és kora.** E címen Pogrányi József, Komárom vármegye tiszti főügyésze tollából kiválóan érdekes korrajz jelent meg a könyvpiacra. A korrajz homlokterébe szerző tudós Hetényi János életének és irodalmi működésének képét illesztette. A minden ízében telivér tudóst, ki az irodalom meleg szeretetét családi hagyomány gyanánt örökölte és a tudományos ismereteknek nemzeti szellemben fejlesztését életfeladatának tekintette. De nemcsak az 1853-ban elhunyt tudós pap életrajzát, irodalmi és közéleti tevékenységét ismeri meg e könyvből az olvasó, de megtalálja ama kor kimagasló eseményeinek érdekes, vonzó történelmi leírását is, a szereplőket jellemző intimitások kapcsán és megtalálja a szabadságharc főbb mozzanatainak a politikai tevékenység rugóinak megértésére képesítő azon adatokat is, melyeket szerző kiváló történetíróink műveiből merített. A munka a tartalomhoz méltó díszszel kiállítva jelent meg; ára díszkötésben négy korona. Megrendelések az „Apolló” irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz (Budapest, V. ker., Sas-u. 13.) küldendők.

— **Fegyelmi vizsgálat a karczagi városi tisztviselők ellen.** Karczagon Klein István lapszerkesztő följelentést tett a belügyminiszternél Tóth Kálmán polgármester, Rimaszombati István községi bíró, Szőke József ügyész, Tapossy Márton rendőrkapitány és Sere János rendőrfogalmazó ellen. A miniszter a följelentést a vármegye közigazgatási bizottságához küldte le, mely az előzetes vizsgálat megtartására Gosztonyi Sándor tiszteleti főjegyzőt küldte ki. Ennek megtörténte után a vármegye közigazgatási bizottsága legutóbb tartott ülésében a fegyelmi vizsgálatot a városi tanács ellen elrendelte és a följelentett tisztviselőket állásuktól fölfüggesztette.

— **Kaposvár esőd előtt.** A kaposvári vízvezetéki panamáról annak idején hirt adtunk. Ugyanis a vízvezetéki mű költségvetését a város kárára meghamisították az alatt az idő alatt, amíg a városnál hivatalos utját járta. Bűnügyi eljárás folyik azóta a kinos ügyben. Most a Kaposváron megjelenő „Somogyvármegye” újabb leleplezést közöl. Adatszerűen fölmutatja, hogy Kaposvár a vízvezetéki kellemetlenségek következtében esőd előtt áll. A vízvezeték összes költségeit ugyanis 350.000 koronára tervezték és a mű a városi mérnök hibájából mégis 700.000 koronába került. A 300.000 koronás tulkiadással esőd elé kerül a város annál is inkább, mert a mostani polgármesternek a képviselőtestület semmit sem akar többé megszavazni.

— **A fizetésrendezés Szegeden.** Szegeden a városi közgyűlés szerdán kezdte meg a városi tisztviselők fizetésrendezésének tárgyalását. Sok hozzászólás után elfogadták a városi főjegyző javaslatát, mely minden állásra fizetésjavítást proponált. Csütörtökön tárgyalják a részleteket.

— **Vármegyei aljegyző és főszolgabíró.** A marostordamegyei állapotokat jellemző ügy került szerdán a kir. Kurián tárgyalásra. Farkas Albert volt főispán a múlt év folyamán állásuktól fölmentette az összes megyei tisztviselőket, mert mindannyian ellene s az alispán mellett foglaltak állást. A tisztviselőket azután más hivatalnokokkal helyettesítette. Ilyen helyettes főszolgabíró volt Jeney Kálmán is, aki jegyzőből lett marosvásárhelyi főszolgabíró. Múlt évi február elején Jeney valamelyes memorandumot intézett a főispánhoz, amelyet Orbán Balázs vármegyei felfüggesztett aljegyző tett kritika tárgyává a „Székely Lapok” című újságban. Megírta, hogy Jeney Kálmán helyettes főszolgabíró, aki nyakig ül a fegyelmikben, akarja a megyei autonóm-pártot megtörni, holott jobb volna, ha gondoskodna, hogy szép szerével szabadulna az őt fojtogató fegyelmiktől. Jeney ezért nyomtatvány útján elkövetett rágalmasz miatt indított panaszt Orbán ellen, de a marosvásárhelyi esküdtbírócsapás csupán a becsületsértésben mondotta ki vétkesnek, miért is az eljáró bíróság 100 korona fő- és 10 korona mellék pénzbüntetésre ítélte a vádlott aljegyzőt. A kir. Kuria szerdán Tarnai János bíró előadása után megsemmisítette az esküdt-

biróság ítéletét s a vádlottat felmentette a vád alól. A Kuria indoklásában kimondotta, hogy a panaszosnak, mint megyei köztisztviselőnek, miniszteri fölhatalmazásra lett volna szüksége a pör megindításánál, de miután ilyet nem mutatott be, az ítéletet megsemmisíteni s a vádlottat fölmenteni kellett.

Szerkesztői üzenetek.

B. S. A küldeményt megkaptuk, de mivel későn érkezett, csak jövő számunkban hozzuk. Az eszme helyes.

Kolozsvár. Most van tárgyalás alatt, annak idején egy példányt küldünk.

G. P. Nem azért nem közöltük a beküldött cikkelyt, mivel nem osztjuk tartalmát, hanem azért, mert rettenetes rosszul van megírva és sok helyen olvashatatlan.

217.
1908. szám.

Hirdetmény.

Az 1873. évi XX. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott végrehajtási utasítás 2. és 3. szakaszai alapján a lovak, öszvérek, szamarak, kocsik, szekerek, személyszállító- és teher-automobilok, uli mozdonyok, szántó mozdonyok, önműködő mozdonyok és ulca-hengerezők összeírása foganatosítandó lévén, felhívja a tanács városunk érdekelt lakosait, hogy a fent elősoroltak közé tartozó tulajdonaikat 1908. évi január hó 20-tól kezdve, bezárólag január hó 31-ig a Csapó-utca 43. számú háznál (tűzoltó lak-tanya), a jelzett napokon reggeli 8 órától 12 óráig bejelenteni el ne mulasszák, mivel a mulasztók fentemlített végrehajtási utasítás 3. §-a értelmében minden ló, valamint a fent elősoroltak után is 20 koronáig terjedhető s a szegényalap javára fordítandó pénzbírsággal fognak büntettetni s utólagos bejelentésre is köteleztetnek.

A nyilvántartás pontos vezetése végett ez alkalommal az is bejelentendő, ha a tulajdonos a múlt évben bejelentett lovait stb. az év folyamán eladta.

A bejelentés alól fel vannak mentve:

1. Az állami lótenyésztési intézetek lovai.
2. A katonai igazgatás lovai s a tényleg szolgáló katonatisztek azon saját lovai, melyekre szolgálatuk ellátására szükségük van.

Debreczen, 1908 január hó 3.

A városi Tanács.

18,973.
1907. sz.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát tevő Simonffy-utcai 2. számú bérház első emeleti 6-ik számú: 3 szoba, 1 előszoba, 1 fürdőszoba, 1 konyha, 1 kamara, 1 klozett, 1 padlás és 1 pincéből álló lakásnak az 1908. évi május 1-től 1911. évi április hó 30-ig terjedő három évre bérbeadása iránt a nyilvános árverés az 1908. év január hó 22-ik napjának d. e. 9 órájára a városháza nagytermébe tüzetett ki. Miről árverelni szándékozók azzal értesítettnek, hogy az árverési feltételek a számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a kikiáltási ár 10%-a bánatpénzül az árverelő bizottságnál leteendő.

Debreczen, 1907 december 19.

A városi tanács.